

НОРМОТВОРЧІСТЬ, ЯК ВАЖЛИВА ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ

Станіслав Віталійович ПОТОПАЛЬСЬКИЙ,

*здобувач Інституту права та
суспільних відносин
Відкритого міжнародного університету
розвитку людини «Україна»*

Забезпечення якості освітньої діяльності у закладах вищої освіти системи МВС України – це складний за своєю сутністю та змістом процес, який знаходить своє відображення у певних формах, серед яких важливе місце займає нормотворча. Нормотворчість (правотворчість) – офіційна діяльність уповноважених суб'єктів держави та громадянського суспільства щодо встановлення, зміни, призупинення і скасування правових норм, їх систематизації. Головне призначення нормотворчості, пише О. Ф. Скакун, – це формулювання нових правових норм, котрі притаманні соціальним відносинам, тобто моделювання суспільних відносин, які з позицій держави або громадянського суспільства (народу) є припустимими (бажаними) чи необхідними (обов'язковими). Зміна чинних і скасування застарілих правових норм сприяють утвердженню нових норм і, отже, вони входять до складу нормотворчості як його допоміжні вияви [1, с.342]. Нормотворча діяльність, на думку Т. В. Курусь, -- це особлива форма діяльності компетентних суб'єктів нормотворчості з підготовки, розробки, прийняття та офіційного оприлюднення норм права, яка заснована на пізнанні об'єктивних соціальних потреб та інтересів суспільства [2, с.9]. Основними ознаками нормотворчості є такі: - здійснюється уповноваженими суб'єктами: а) державою, її органами (парламентом, урядом, міністерствами, місцевими адміністраціями тощо); б) громадянським суспільством (народом), його організаціями; є формою владної вольової діяльності уповноважених суб'єктів, яка включає в себе вивчення, узагальнення і систематизацію типових конкретних правовідносин, що виникають у суспільстві; є не диктатом волі уповноважених суб'єктів, а процедурою формулювання норм, котрі властиві соціальним відносинам, стали типовими діями їх учасників; виражається у санкціонуванні існуючих чи встановленні нових, зміні чи призупиненні чинних і скасуванні застарілих правових норм на підставах, передбачених законом; набуває завершення в письмовому акті-документі, що називається нормативно-правовим актом (законом) [2, с.10].

Окрема роль у межах даної форми забезпечення якості освітньої діяльності досліджуваних закладів освіти належить відомчій та локальній нормотворчості. Перша (тобто відомча) являє собою підзаконну нормотворчість, здійснювану компетентними органами державної влади у межах своїх повноважень. О. Л. Дзюбенко з цього приводу пише, що відомча нормотворчість – це діяльність уповноважених керівників центральних органів виконавчої влади, які у межах своєї компетенції

створюють відомчі підзаконні акти шляхом створення, зміни, доповнення, скасування правових норм, спрямованих на регулювання тих суспільних відносин, які входять до сфери їх управління [3]. Роль відомчої нормотворчості полягає в уточненні та розвитку загальних положень Законів. Так, наприклад, положення про стандарт вищої освіти, закріплені у статті 10 Закону «Про вищу освіту», розвиває накази МОН від 12.12.2018 № 1379 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого(бакалаврського) рівня вищої освіти» та від 30.04.2020 р. № 578 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» для першого(бакалаврського) рівня вищої освіти»; правовий статус закладів Вищої освіти МВС як суб'єктів освітньої діяльності конкретизується наказом МВС України «Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС» від 14.02.2008 № 62; Постанова КМУ від 30.12.2015 р. № 1187 деталізує вимоги щодо ліцензійних умов провадження освітньої діяльності тощо.

Щодо локальної нормотворчості, то П. Д. Пилипенко, В. Я. Буряк і С. Я. Козак зазначають, що локально-правові акти можна приймати в розвиток централізованого законодавства, тобто для конкретизації окремих норм, що за своїм характером потребують прив'язки до місцевих умов того чи іншого підприємства. Однак, наголошують правники, локально-правові норми існують не лише для конкретизації, вони покликані також заповнювати певні прогалини в правовому регулюванні пишуть, що локально-правові акти можна приймати з метою розвитку централізованого законодавства, тобто для конкретизації [4]. Локальна нормотворчість дозволяє закладам вищої освіти системи МВС України розвивати та удосконалювати законодавчі положення з питань забезпечення якості освіти з урахуванням особливостей і потреб їх освітньої діяльності. Прикладами локальної нормотворчості є статuti зазначених закладів освіти; акти, якими визначаються концептуальні засади та стратегічні напрямки, способи та процедури забезпечення якості освіти на внутрішньому рівні тощо

Отже, сутність нормотворчості як форми забезпечення якості освітньої діяльності у закладах вищої освіти системи МВС України полягає у встановленні, зміні та скасуванні правових засад здійснення даного забезпечення. В ході нормотворчості визначаються і закріплюються: стандарти вищої освіти; правовий статус суб'єктів, які мають забезпечувати належну якість вищої освіти; принципи, форми та процедури забезпечення якості освітньої діяльності закладів вищої освіти, в тому числі у систем МВС України; відповідальність за порушення вимог освітнього законодавства та ін.. Тобто через нормотворчість створюється юридичне поле, в межах якого відбувається забезпечення якості освітньої діяльності у закладах вищої освіти системи МВС України. І одним із головних завдань нормотворчості тут є стеження за тим, щоб нормативно-правове підґрунтя максимально відповідало: по-перше, міжнародним стандартам у сфері вищої освіти; по-друге, існуючим потребам освітньої діяльності зазначених закладів вищої освіти; по-третє, сприяло постійному удосконаленню та розвитку освітньої діяльності у закладах вищої освіти системи МВС України.

Список використаних джерел:

1. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник. 2-ге видання. К.: Алерта; КНТ; ЦУА, 2010. 520 с.
2. Курусь Т. В. Співвідношення нормативної діяльності із суміжними правовими поняттями. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. № 6-3. Т. 1. С. 9 – 11.
3. Дзюбенко О. А. Теоретичний аспект відомчої нормотворчості. *Право і суспільство*. 2009. № 4. С. 12-16
4. Трудове право України: Академічний курс : підруч. для студ. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; за ред. П. Д. Пилипенка. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. 544 с.